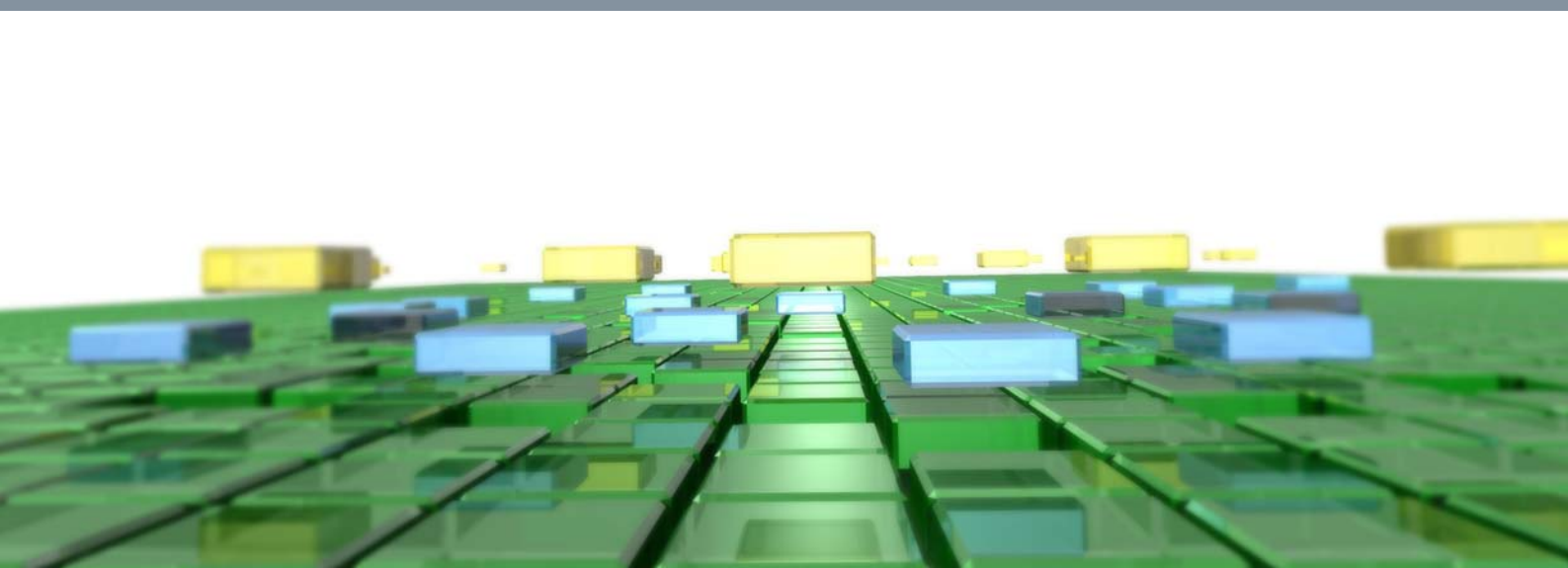

Aanvullend onderzoek flora en fauna bestemmingsplan 'Van Kleefstraat e.o. Huissen'

Definitief

Aanvullend onderzoek flora en fauna bestemmingsplan 'Van Kleefstraat e.o. Huissen'

Definitief

Rapportnummer: 211x05603

Datum: 02 oktober 2013

Contactpersoon opdrachtgever: De heer E. Kamphuis

Projectteam BRO: de heer drs. Rob van Dijk
mevrouw dr. Ineke Kroes

Trefwoorden: Flora en fauna, bestemmingsplan, nader onderzoek,
Van Kleefstraat e.o. Huissen

Bron foto kaft:

Beknopte inhoud: In het kader van het bestemmingsplan 'Van Kleef-
straat e.o. Huissen' heeft een nader onderzoek in het
kader van flora en fauna plaatsgevonden. De resulta-
ten zijn in onderhavige rapportage verwerkt.

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401
E info@bro.nl

Inhoudsopgave	pagina
1. Aanleiding, vooronderzoek en doelstelling	3
2. Ligging van het plangebied	5
3. Onderzoek aan- of afwezigheid beschermde soorten	9
3.1 Methode	9
3.2 Resultaten	12
4. Onderzoek Vrijstellingen en Gedragscode	17
5. Aantasting functionaliteit Vaste Rust en Verblijfplaatsen	19
5.1 Mitigerende maatregelen op voorhand	19
5.2 Aantasting functionaliteit	23
6. Effect op gunstige staat van instandhouding	27
7. Onderzoek en onderbouw alternatieven, einddatum project	29
8. Wettelijk belang	31
9. Conclusies en advies	33

1. AANLEIDING, VOORONDERZOEK EN DOELSTELLING

Aanleiding

Er bestaan plannen om een achttal blokken eengezinswoningen in de Van Kleefstraat, het Van Kleefplein en de Van Gelrestraat in Huissen (gemeente Lingewaard) te slopen en op de vrijgekomen locatie nieuwbouw te realiseren. Deze sloop- en nieuwbouw zal in twee fasen plaatsvinden. Tijdens de eerste fase zullen een viertal blokken vervangen worden, en herbouwd. Daarna zal tijdens de tweede fase de andere vier blokken gesloopt worden en zal hierna nieuwbouw plaatsvinden. Deze plannen worden juridisch-planologisch mogelijk gemaakt middels het bestemmingsplan 'Van Kleefstraat e.o. Huissen'.

Vooronderzoek

In mei 2013 is door een ecooloog van BRO¹ een quickscan uitgevoerd waaruit bleek dat de planlocatie een geschikte plaats is voor huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. In het kader van de Flora- en faunawet is het noodzakelijk nader onderzoek naar het voorkomen van huismus en gierzwaluw in het plangebied uit te voeren. Dit zijn soorten waarvan de nestplaats op basis van de Flora- en faunawet jaarrond beschermd is. Voor het verstoren van Tabel 3 soorten en jaarrond beschermde nesten bij ruimtelijke ontwikkelingen is het werken met een gedragscode niet van toepassing.

In aanvulling op het vooronderzoek wat uitgevoerd is, is het tevens noodzakelijk te achterhalen welke soorten vleermuizen mogelijk in het plangebied voorkomen. Indien aanwezig, dient vastgesteld te worden hoe ze gebruikmaken van het gebied en waar eventuele verblijfplaatsen aanwezig zijn. Tevens dient te worden vastgesteld of de ontwikkelingen mogelijk negatieve effecten zullen hebben op aanwezige vleermuissoorten. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen zijn jaarrond streng beschermd en staan in tabel 3 van de Flora- en faunawet en in bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Doel van het Rapport

Ten behoeve van de sloop van deze eengezinswoningen en de realisatie van nieuwbouw op dezelfde locatie is, in opdracht van Waardwonen te Huissen door BRO-Taharo een aanvullend onderzoek naar huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen uitgevoerd, om inzichtelijk te krijgen in hoeverre de aanwezige bebouwing, bomen

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010).

De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

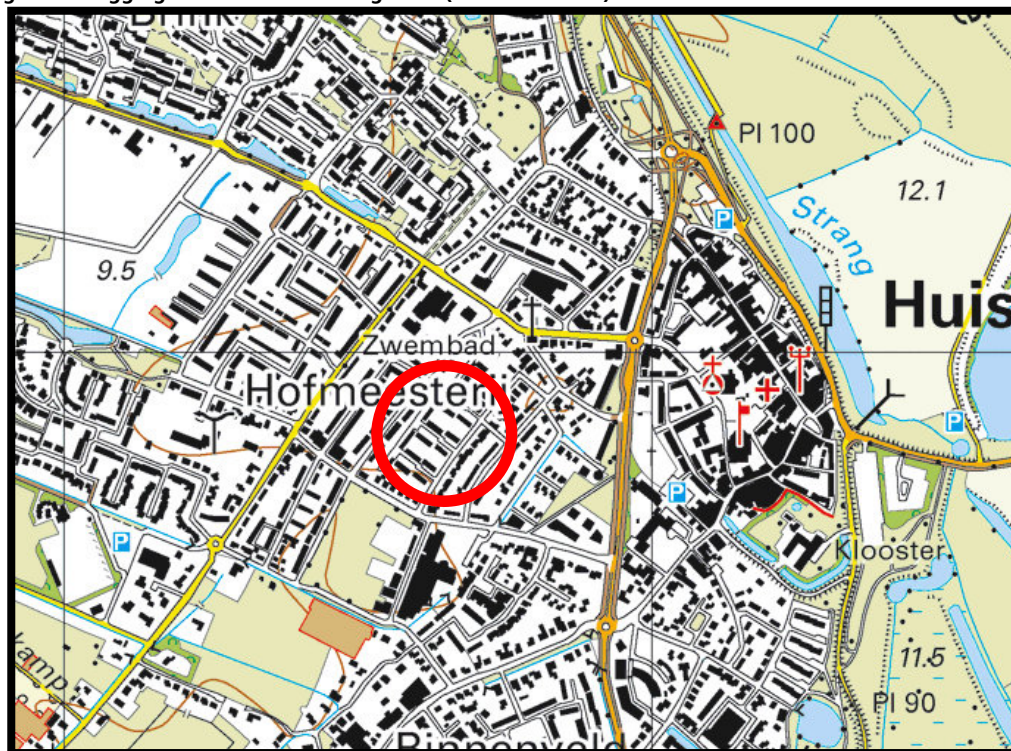
en bosschages kunnen fungeren als (mogelijke) verblijfplaatsen van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. De achterliggende vraag daarbij is in hoeverre de eventuele aanwezigheid van genoemde, in de Flora en faunawet beschermde soorten, consequenties heeft voor de herontwikkeling van het terrein.

Het voorliggend rapport is de uitwerking van het aanvullend onderzoek naar de daadwerkelijke aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw. Daarnaast heeft er aanvullend onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vleermuizen.

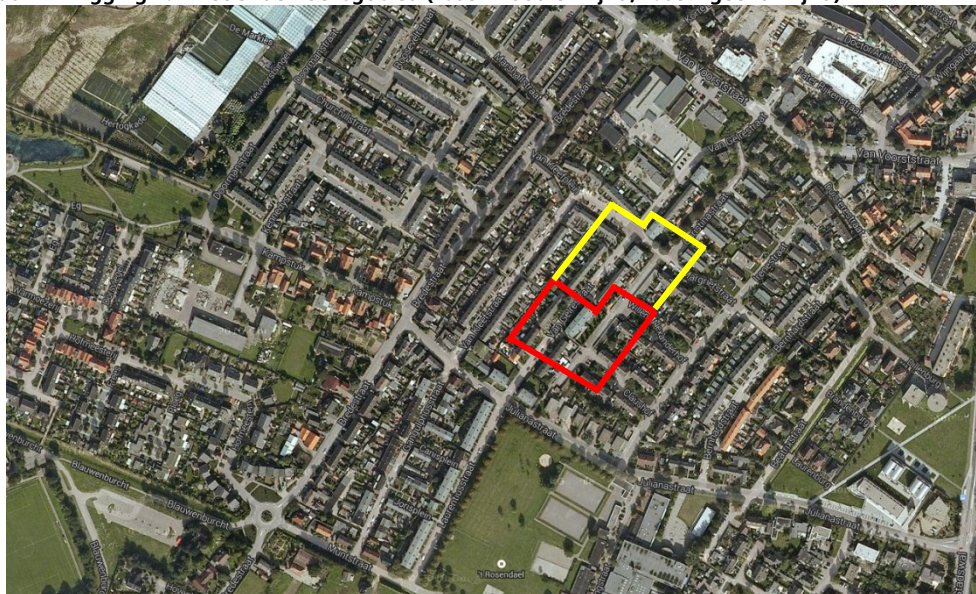
2. LIGGING VAN HET PLANGEBIED

De onderzoekslocatie betreft in totaal acht blokken rijtjeshuizen aan twee straten in de bebouwde kom van Huissen, in de gemeente Lingewaard. Het gaat om de Van Kleefstraat, het Van Kleefplein en het deel van de Van Gelrestraat wat ligt tussen het Van Kleefplein en de Julianastraat. De omgeving van het plangebied is bebouwing, met bomen en struikvegetatie en particuliere tuintjes. De Amersfoortcoördinaten van het midden van de locatie zijn $X=192.517$, $Y=438.873$. De ligging en begrenzing van het onderzochte gebied wordt weergegeven in figuur 1.1 en figuur 1.2.

Figuur 1.1 Ligging van het onderzoeksgebied (rood omcirkeld)

Figuur 1.2 Ligging van het onderzoeksgebied (Fase 1 rood omlijnd, Fase 2 geel omlijnd)

Huidige situatie

Het plangebied ligt in een buurt met verouderde rijtjeshuizen. Er is veel groen in de buurt, en er zijn wat winkels en een restaurant. Het plan zal gefaseerd worden uitgevoerd. Op Figuur 2 is te zien hoe de geplande fasering plaats zal moeten vinden. Fase 1 wordt weergegeven in de rode omlijning, Fase 2 in de gele omlijning. Fase twee zal pas worden opgepakt als Fase 1 geheel gereed en afgerond is.

In de Van Kleefstraat zijn twee bomenrijen, elk langs een van de straatkanten. Deze bomenrijen blijven intact, bij uitvoering van het plan. De achtertuinen (Fase 1) zijn voor een deel leeggehaald, daar is nu een braakliggend terrein. De tuinen van de overkant, in het Fase 2 gebied zijn begroeid met opgaand groen, en zijn redelijk tot goed onderhouden. In de van Gelrestraat en het van Kleefplein is de situatie vergelijkbaar, maar er is hier geen bomenrij langs de weg.

Momenteel zijn alle betreffende woningen van Fase 1 leegstaand. Er is in dit deel duidelijk sprake van vandalisme, ruiten zijn beschadigd, muren zijn beschadigd, er ligt veel rommel etc.. Er staat een omheining rondom het projectplan voor wat betreft het Fase 1 gebied.

Toekomstige (geplande) situatie

Het voornemen is om in de van Kleefstraat en de Van Gelrestraat op de plaats van huidige woningen een aantal nieuwe appartementen realiseren, die beter voldoen aan de huidige criteria van deze tijd. Figuur 1.3 en figuur 1.4 geven de huidige en gewenste situatie weer.

Figuur 1.3 Huidige situatie

LEGENDA:

trottoir	1953 m ²
wegen	1920 m ²
groen - openbaar	409 m ²
groen - prive	7342 m ²
wonen	4050 m ²
Totaal	15648 m ²

oppervlak bestaand 7932 m² verhard
oppervlak nieuw 7751 m² onverhard

Figuur 1.4 Gewenste situatie

3. ONDERZOEK AAN- OF AFWEZIGHEID BESCHERMDE SOORTEN

3.1 Methode

Inspectie

In het plangebied is de bebouwing geïnspecteerd op de aanwezigheid van mogelijke invliegopeningen en sporen (onder andere uitwerpselen) van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. Verspreid over de periode van mei tot en met september is een gericht veldbezoek uitgevoerd, door in totaal zeven rondes van inventarisaties uit te voeren. Voor het huismussenonderzoek zijn twee, en voor gierzwaluwen drie veldbezoeken afgelegd. Voor het vleermuisonderzoek zijn een vijftal bezoeken, voornamelijk in tweevoud uitgevoerd, in verband met de grootte van het plangebied. In totaal zijn dertien daadwerkelijke bezoeken afgelegd, waarbij huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen zijn geïnventariseerd.

De eerste veldinventarisatie vond plaats op 30 mei 2013 ('s morgens), de tweede op 10 juni 2013 's morgens, de derde op 18 en 20 juni 2013 ('s avonds), de vierde op 1 en 2 juli 2013 ('s avonds), de vijfde op 2 en 3 juli 2013 ('s morgens), de zesde op 26 en 27 augustus (en de zevende op 11 en 12 september 2013 ('s avonds). De gekozen data hangen onder meer samen met het broedseizoen van huismus en gierzwaluw, en met de zomerverblijfperiode en de kraam- en paarperiode en baltsperiode van vleermuizen.

De inventarisaties op 18 en 20 juni, 1 en 2 juli, 2 en 3 juli, 26 en 27 augustus en 11 en 12 september zijn uitgevoerd op zodanige manier dat op de eerste van de serie van twee avonden steeds de focus lag op de Van Gelrestraat en de achtertuinen van de Van Gelrestraat en Van Kleefstraat (zuidoostkant) en bij de tweede avond van de serie lag de focus steeds op de Van Kleefstraat. Op deze manier was er steeds overzicht over het plangebied tijdens de waarnemingen.

De inventarisaties bestonden uit:

- de inventarisatie op zicht en gehoor van huismus en gierzwaluw waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd;
- de inspectie van het plangebied op de aanwezigheid van verblijfplaatsen en sporen (onder andere uitwerpselen) van vleermuizen;
- de inventarisatie van vleermuizen in de avond en ochtend, uitgevoerd met behulp van een bat-detector.

Met betrekking tot de aanwezigheid van huismussen is de bebouwing in het plangebied een aantal malen 's morgens geobserveerd, waarbij vooral op territorium- en nest indicierend gedrag is gelet. Op de avonden van de inventarisatiedata is het

plangebied geïnventariseerd op de aanwezigheid van vleermuizen en gierzwaluwen.

Hierbij zijn steeds de aanwijzingen gevolgd die beschreven zijn in de soortenstandaard Huismus, resp. de soortenstandaard Gierzwaluw, beide december 2011, van Dienst Regelingen, ministerie van EL&I.

Voor de huismus geldt dat het op kaart intekenen van tijlpende mannetjes een betrouwbare methode is om het aantal broedparen vast te stellen. Mannetjes maken op deze manier de plaats van hun nest kenbaar. De Gierzwaluw is een trekvogel die pas vanaf eind april in Nederland terugkeert vanuit Afrikaanse wintergronden. Kolonies zijn snel herkenbaar doordat de vogels geregeld bij de nesten zwermen en roepen. Deze waarnemingen zijn echter indicatief. Het vaststellen van een broedgeval geschiedt door het waarnemen van een in- of uitvliegende vogel. De exacte locatie van de nestopening dient daarbij te worden vastgelegd.

De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd aan de hand van het vleermuizenprotocol (2013) dat is opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur (GAN), Netwerk Groene Bureaus (NGB) en Zoogdiervereniging. Vleermuizen maken gebruik van echolocatie om zich te oriënteren in een gebied en voor het lokaliseren van prooien tijdens de jacht. Deze echolocatie vindt plaats doormiddel van ultrasone geluiden die de vleermuis produceert en zijn soort specifiek. Met behulp van een ultrasounddetector (batdetector) kunnen deze geluiden voor mensen hoorbaar worden gemaakt. Tijdens het onderzoek is gebruikgemaakt van Petterson D240x ultrasounddetectoren (batdetector). Met een Edirol R-09 RH digitale recorder zijn geluidsopnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd met behulp van het programma Bat Sound Pro 3.31b. Alle inventarisaties vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 3.1). Het tijdstip waarop vleermuizen uitvliegen uit hun verblijfplaatsen is soort specifiek en vindt in het algemeen kort na zonsondergang plaats. Voor de vleermuisinventarisaties zijn telkens twee dagen dicht achter elkaar op verschillende plaatsen in het plangebied waarnemingen gedaan. Dit was nodig gezien de grootte van het onderzoeksgebied. Voorafgaand aan de eerste twee vleermuisinventarisaties is het nader onderzoek naar huismussen uitgevoerd.

Tabel 3.1 Omstandigheden van de ochtend en avondbezoeken

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur	Zon op	Zon onder	Weer	Temp.
30-05-2013	Huismus ronde 1	06.00-08.30	05.26	21.48	Zwakke wind, Geheel bewolkt, geen neerslag	11°C
10-06-2013	Huismus ronde 2 Vleermuisronde (extra)	04.00-08.30	05.20	21.58	Zwakke wind, Geheel bewolkt, geen neerslag	11°C
18-06-2013	Vleermuis ronde 1 Gierzwaluw ron- de 1	18.00-24.30	05.19	22.02	zwakke wind, half bewolkt, geen neerslag	17°C
20-06-2013	Vleermuis ronde 1	21.30-24.30	05.19	22.03	Zwakke wind, geheel bewolkt, geen neerslag	19°C
01-07-2013	Vleermuis ronde 2 Gierzwaluw ron- de 2	18.00-24.30	05.24	22.03	Zwakke wind, half bewolkt, geen neerslag	15°C
02-07-2013	Vleermuis ronde 2	21.30-24.30	05.25	22.02	Zwakke wind, half bewolkt, geen neerslag	19°C
02-07-2013	Vleermuis ronde 3	04.00-06.00	05.27	22.01	Zwakke wind, half bewolkt, geen neerslag	17°C
03-07-2013	Vleermuis ronde 3	04.00-06.00	05.28	22.01	Zwakke wind, geheel bewolkt, geen neerslag	17°C
17-07-2013	Gierzwaluw ron- de 3	18.00-23.30	05.30	21.59	Zwakke wind, geheel bewolkt, geen neerslag	19°C
15-08-2013	Vleermuis ronde 4	20.30-23.30	06.26	21.03	Zwakke wind, half bewolkt, geen neerslag	18°C
16-08-2013	Vleermuis ronde 4	20.30-23.30	06.26	21.01	Zwakke wind, half bewolkt, geen neerslag	18°C
11-09-2013	Vleermuis ronde 5	20.00-23.00	07.07	20.06	Zwakke wind, zwaar bewolkt, geen neerslag	17°C
12-09-2013	Vleermuis ronde 5	20.00-23.00	06.09	20.03	Zwakke wind, zwaar bewolkt, geen neerslag	17°C

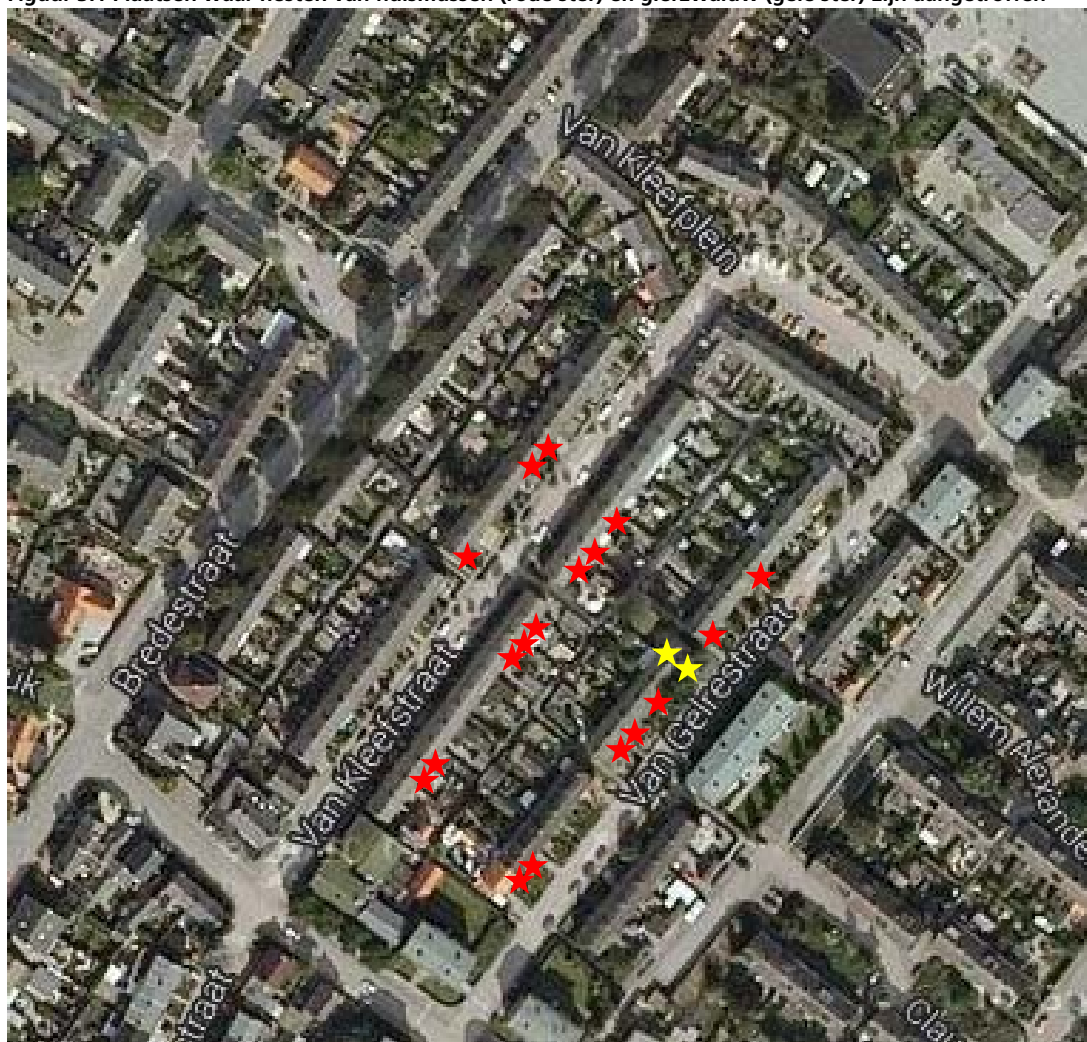
3.2 Resultaten

Huismus

Voorafgaand aan, of gecombineerd met vleermuisinventarisaties is op 30 mei en 10 juni 2013 de bebouwing in het plangebied geïnventariseerd en onderzocht op het voorkomen van de huismus.

Er zijn op diverse plaatsen tjilpende mannetjes van de huismus aangetroffen, zowel op 30 mei als op 10 juni. Op Fig. 5 is aangegeven waar tjilpende mannetjes zijn waargenomen, en waar als gevolg daarvan zich nesten bevinden. Op basis van het aantal tjilpende mannetjes zijn op de diverse plaatsen in totaal 40 nesten waargenomen.

Figuur 3.1 Plaatsen waar nesten van huismussen (rode ster) en gierzwaluw (gele ster) zijn aangetroffen

Gierzwaluw

Voorafgaand aan of gecombineerd met vleermuisinventarisaties is op 18 juni, 1 juli en 17 juli 2013 de bebouwing in het plangebied geïnventariseerd en onderzocht op het voorkomen van de gierzwaluw.

Gierzwaluwen zijn op alle avonden 18 juni, 1 juli en 17 juli in ongeveer gelijke aantallen waargenomen. Er zwermde rondom van Gelrestraat 22 en 20 op alle avonden ongeveer 10 gierzwaluwen. Ze kwamen rond 18.00 uur en bleven de hele avond zwermen en scheren tussen de blokken, rond van Gelrestraat 22 en van Gelrestraat 20. Er zijn minimaal twee nestopeningen waargenomen inclusief het nest, onder het dak van de van Gelrestraat 22. Om 19.30 werd waargenomen dat een gierzwaluw onder een van de daklijsten van woning nr. 22 kroop. Hier is met zekerheid een nest waargenomen. Op de gevels van nr. 22 en 20 diverse poepsporen aangetroffen. Op basis van de soortstandaard, en lettend op het aantal gierend voorbijvliegende gierzwaluwen is een inschatting gemaakt van het aantal nesten. Naar schatting zouden er 7 à 8 nesten van gierzwaluwen in de van Gelrestraat zijn, ter hoogte van de woningen met het huisnummer 20 en 22. Fig. 5 geeft aan waar met zekerheid twee nesten van gierzwaluwen gelokaliseerd zijn.

Vleermuizen

Inspectie gebouwen

Het plangebied is op 16 mei 2013 in het kader van het verkennend veldbezoek bezocht. Tijdens dit bezoek zijn de gebouwen en bomen geïnspecteerd op de aanwezigheid van mogelijke invlieg-openingen en sporen (onder andere uitwerpselen) van vleermuizen. Op verschillende plekken van de bebouwing zijn mogelijke invliegopeningen waargenomen. Mogelijke invliegopeningen voor vleermuizen in de woningen zijn de spleten onder de overhangende gevelpannen. Deze geven toegang tot de ruimte tussen de dakpannen en het dakbeschot. De bomen in het plangebied bieden geen geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Tijdens deze inventarisatie zijn geen vleermuissoorten waargenomen.

10 juni vleermuis ochtendronde (extra)

Op 10 juni is in de ochtend een extra oriënterende inventarisatie gedaan, omdat deze eenvoudig gecombineerd kon worden met een inventarisatie voor de huismus. Deze inventarisatie vond plaats in de tijd dat vleermuizen zich ophouden in kraam- en zomerverblijven. Tijdens deze inventarisatie zijn geen vleermuizen waargenomen.

18 en 20 juni Vleermuis avondronde

Op 18 juni is 's avonds een inventarisatie gedaan rondom de Van Gelrestraat en het pleintje en achtertuinen van de Van Gelrestraat-Van Kleefstraat, de inventarisatie rondom de voortuinen en achtertuinen (noordwestkant) van de Van Kleefstraat zijn

gedaan op 20 juni 's avonds. Ook deze inventarisatie vond plaats in de tijd dat vleermuizen zich ophouden in kraam- en zomerverblijven.

18 juni:

De eerste waarneming betrof een gewone dwergvleermuis om 22.20 uur (18 minuten na zonsondergang) ter hoogte van de woning Van Gelrestraat 42 overvliegend vanuit het zuidoosten.

Dit betrof gezien het tijdstip en de vliegrichting mogelijk een uitvliegend exemplaar uit bebouwing ten zuidoosten van het plangebied. De tweede gewone dwergvleermuis werd om 22.29 uur waargenomen foeragerend rond het braakliggend terrein van wat eerst de achtertuin van de Van Kleefstraat 27 en 29 was. Gedurende de avond zijn ongeveer 8 foeragerende gewone dwergvleermuizen en een laatvlieger waargenomen boven de achtertuinen in de Van Kleefstraat 15 en 13, en boven het braak liggend terrein waar de achtertuintjes gelegen waren. Rond dezelfde tijd zijn er meerdere gewone dwergvleermuizen waargenomen rond de achtertuinen van de van Gelrestraat 16 en 14.

20 juni:

De eerste waarneming betrof een gewone dwergvleermuis om 22.10 uur (7 minuten na zonsondergang) ter hoogte van de voortuin van de woning Van Gelrestraat 9. Het betrof een foeragerende vleermuis.

De tweede gewone dwergvleermuis werd om 22.19 uur waargenomen foeragerend rond de voortuinen van de woningen van de van Kleefstraat 12 t/m 8. Daarna was het een poos stil, maar rond 11.00 uur werden weer enkele (ongeveer 4 gewone dwergvleermuizen waargenomen in de voortuinen van de van Kleefstraat 9 en 7. In de achtertuinen van de Van Kleefstraat (noordkant) werden geen vleermuizen waargenomen. Er zijn deze avonden geen waarnemingen gedaan die duiden op een verblijfplaats in het plangebied.

1, 2 en 3 juli Vleermuis avondronde en vleermuis ochtendronde

Ook deze inventarisatie vond plaats in de tijd dat vleermuizen zich ophouden in kraam- en zomerverblijven.

1-2 juli:

De eerste waarneming betrof een foeragerende gewone dwergvleermuis om 22.40 uur (bijna drie kwartier na zonsondergang) heen en weer vliegend langs de achtertuinen van de van Kleefstraat 11 en 9.

In de achtertuinen van de van Gelrestraat 16 en 14 foerageerden tussen 22.36 uur en 23.17 uur enkele exemplaren van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

In de ochtend van 2 juli is rond 5.30 een gewone dwergvleermuis waargenomen in de achtertuin van de Van Kleefstraat 11.

Er zijn deze avond en ochtend geen waarnemingen gedaan die duiden op een verblijfplaats in dit deel van het plangebied.

2-3 juli:

De eerste waarneming betrof een foeragerende gewone dwergvleermuis om 22.30 uur (een half uur na zonsondergang) heen en weer vliegend langs de voortuinen van de van Kleefstraat 11 en 9.

In de voortuinen van de van Gelrestraat 14-10 foerageerden tussen 22.36 uur en 23.17 uur enkele exemplaren van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Boven het braakliggend terrein tussen de van Gelrestraat nr. 42-34 en de van Kleefstraat 39-29 werd regelmatig een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen.

In de ochtend van 3 juli zijn in de van Kleefstraat geen vleermuizen waargenomen, zowel in de voor- als in de achtertuinen. Er zijn deze avond en ochtend wederom geen waarnemingen gedaan die duiden op een verblijfplaats in dit deel van het plangebied.

15 en 16 augustus vleermuis ronde

Ook deze inventarisatie vond plaats in de tijd dat vleermuizen zich ophouden in kraam- en zomerverblijven. Het is tevens de periode van de balts.

15 augustus:

De eerste waarneming was om 21.33 uur in de achtertuinen van de van Gelrestraat 16. Het betrof een foeragerende gewone dwergvleermuis, 30 minuten na zonsondergang. Deze kwam vanuit de noordoostzijde het plangebied invliegen. Om 21.42 uur werd in de achtertuin van de van Kleefstraat 16-14 een laatvlieger waargenomen.

In de achtertuinen van de van Kleefstraat (zuidoostzijde) zijn gedurende de avond wederom een paar gewone dwergvleermuizen foeragerend en overvliegend waargenomen boven tuinen. Er zijn geen lokroepjes waargenomen van vleermuizen.

16 augustus:

De eerste waarneming was in de voortuinen van de van Kleefstraat 16-14. Het betrof een foeragerende gewone dwergvleermuis, 30 minuten na zonsondergang. Deze kwam vanuit de oostzijde het plangebied invliegen. Om 21.32 uur werd in de achtertuin van de van Kleefstraat 16-14 een gewone dwergvleermuis waargenomen. Tussen 11.00 en 11.30 zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, foeragerend in de straat ter hoogte van de van Kleefstraat 11-7. Er zijn geen lokroepjes waargenomen van vleermuizen.

11 en 12 september vleermuisronde

Deze inventarisatie is uitgevoerd in de periode dat vleermuizen zich ophouden in zomer- en paarverblijven. Het is tevens de periode van de balts.

Er zijn deze beide avonden in vergelijking met voorgaande bezoeken weinig exemplaren waargenomen.

11 september:

De eerste waarneming betrof een gewone dwergvleermuis in de achtertuin van de van Kleefstraat 11. Deze gewone dwergvleermuis is vanaf 20.24 (40 minuten na zonsondergang) foeragerend waargenomen boven de tuin. Dit was het enige exemplaar wat waargenomen is op 11 september.

12 september:

Op 12 september zijn slechts twee waarnemingen gedaan, een gewone dwergvleermuis om 20.25 uur (41 minuten na zonsondergang) en een gewone dwergvleermuis om 20.30 uur, beide in de straat (van Kleefstraat 14-16). Er zijn geen waarnemingen gedaan die duiden op een verblijfplaats in het plangebied.

Resumerend kan voor vleermuizen gesteld worden dat er regelmatig foeragerende vleermuizen zijn waargenomen, maar geen vaste rust- of verblijfplaatsen, in het onderzoeksgebied.

4. ONDERZOEK VRIJSTELLINGEN EN GEDRAGSCODE

Voor ruimtelijke ingrepen geldt dat voor Tabel 3 soorten, en voor jaarrond beschermde nesten geen vrijstelling geldt, en dat voor deze soorten geen gebruik gemaakt kan worden van een gedragscode.

De Huismus en de Gierzwaluw hebben beide jaarrond beschermde nesten. Hiervoor geldt dus geen vrijstelling en hiervoor kan niet met de Gedragscode gewerkt worden

Alle vleermuizen zijn strikt beschermd (Tabel 3). Ook hiervoor geldt geen vrijstelling en kan niet met een gedragscode worden gewerkt.

5. AANTASTING FUNCTIONALITEIT VASTE RUST EN VERBLIJFPLAATSEN

Op geen enkel moment, ook niet tijdelijk, mag er een achteruitgang van de functionaliteit van een voortplantingsplaats en/of van een vaste rust- of verblijfplaats optreden. Om die reden is bij voorbaat gekeken hoe aan deze voorwaarde voldaan kan worden.

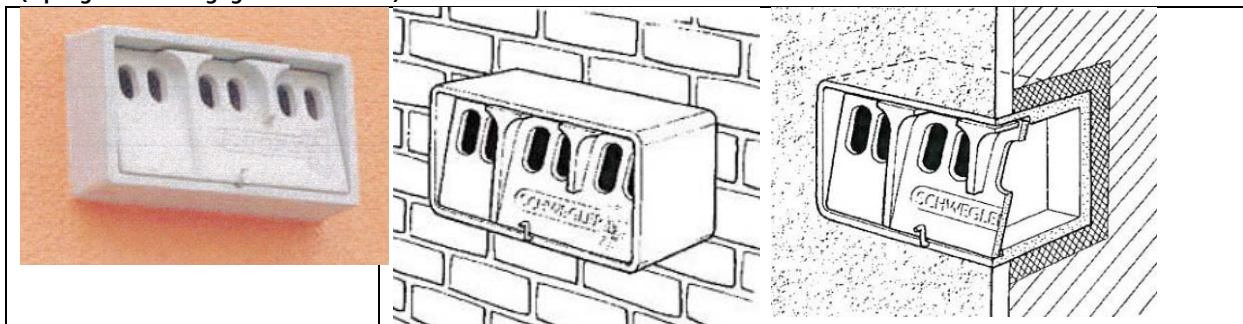
5.1 Mitigerende maatregelen op voorhand

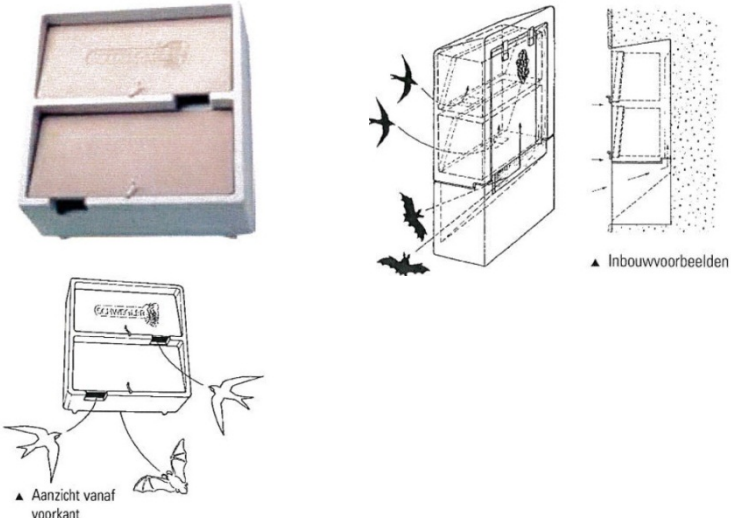
In juni is door de betrokken ecooloog, op basis van eerste waarnemingen en ervaringen uit het verleden, een inschatting gemaakt hoeveel vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen te verwachten zouden zijn. Omdat na het eerste avond- en ochtend bezoek duidelijk was dat er met zeer grote waarschijnlijkheid sprake zou zijn van nesten van huismussen en gierzwaluwen, en omdat de indruk bestond dat er vermoedelijk ook vleermuizen aanwezig zouden zijn, zijn op voorhand eind juni 2013 onder begeleiding van de ecooloog een aantal nestkasten geplaatst aan woningen in de directe omgeving van de te slopen gebouwen.

Het gaat hierbij om 24 nestkasten van het type “Mussenkoloniekast 1 SP”, 23 kasten van het type Gierzwaluw/vleermuiskast 1 MF, en 1 “universeel vleermuis-zomerverblijf 1 FTH”. Alle nestkasten zijn geleverd door de firma Vivara, natuurbeschermingsproducten te Venray. Op voorhand is rekening gehouden met de toekomstige inbouw van hetzelfde type kasten in de gevels van de nieuwbouw, vandaar nu al de keuze voor deze type kasten.

Figuur 5.1, 5.2 en 5.3 laten zien om welke kasten het gaat. Figuur 5.4 geeft aan waar de locaties zijn, waar de kasten zijn opgehangen. Figuur 5.5 is een voorbeeld van hoe de kasten zijn opgehangen. Alle kasten zijn op dezelfde manier opgehangen, uit de wind en uit de volle zon.

Figuur 5.1 Mussenkoloniekast 1 SP, hiervan zijn 24 kasten geplaatst in de directe omgeving aan gevels (Op Figuur 5.4 aangegeven als kast A)

	
Figuur 5.2 Gierzwaluw/vleermuiskast 1 MF, hiervan zijn 23 kasten geplaatst in de directe omgeving aan gevels (Op Figuur 5.4 aangegeven als kast B)	Figuur 5.3 Universeel vleermuis-zomerverblijf 1 FTH, hiervan is 1 kast geplaatst (Op Figuur 5.4 aangegeven als kast C)

Figuur 5.4 Het plangebied. De te slopen woningen zijn blauw aangegeven, de woningen waar de nestkasten zijn opgehangen zijn rood aangegeven. De vleermuiskoloniekast C is direct onder de dakgoot, aan de buitengevel van woning 7 gehangen.

Om de huisvesting van huismus, gierzwaluw en vleermuizen continu te waarborgen, blijven de nestkasten die nu in fase 2 hangen, intact gedurende de sloop en herbouw van fase 1. De te bouwen woningen van Fase 1 zullen voorzien worden van nieuwe, dezelfde type en hoeveelheid nestkasten. Deze nestkasten zullen worden ingemetseld in de gevels. Hiermee is een permanente huisvesting van huismus, gierzwaluw en vleermuizen blijvend gewaarborgd.

Vervolgens, als Fase 1 geheel is afgerond, inclusief het inmettelen van de nestkasten, zullen de huidige nestkasten verplaatst worden naar een door de ecooloog aangewezen geschikte plaats in de directe omgeving van de te slopen panden uit Fase 2, ruim voordat met de renovatie van Fase 2 zal worden begonnen.

Figuur 5.5 Aan omringende woningen zijn in juni 2013 mussenkasten en combi-gierzwaluw en vloer-
muiskasten opgehangen. Voor de exacte locaties zie Figuur 5.4.

5.2 Aantasting functionaliteit

Huismus

Er zijn bij benadering 40 nesten van huismussen aangetroffen in het gehele plangebied (inclusief Fase 2), op diverse plaatsen, net boven de goten van de verschillende blokken rijtjeshuizen.

Omdat een vergelijkbaar resultaat verwacht werd, zijn op voorhand, in juni 2013 in totaal 24 nestkasten van het type Mussenkoloniekast 1 sp. in de directe omgeving opgehangen aan gevels in omringende gebouwen, direct onder de dakgoten, op voor huismussen geschikte plaatsen (Figuur 5.1, 5.4 en 5.5).

Volgens de soortenstandaard Huismus, december 2011, van Dienst Regelingen, ministerie van EL&I geldt een voor de instandhouding van de Huismus dat voor elk nest dat moet wijken, minimaal 1,5 nestmogelijkheden gecreëerd worden. In dit geval zou dat neerkomen op 60 nieuwe nestmogelijkheden. De op voorhand getroffen maatregel geeft 72 nieuwe nestmogelijkheden. Volgens de soortstandaard zou dit ruimschoots voldoende zijn, gezien de aantallen gevonden nesten van de huismus. De omgeving van het plangebied biedt ruimschoots mogelijkheden om te foerageren. Er zal in die zin geen aantasting optreden van de functionaliteit van het gebied voor de Huismus.

Landelijk gezien komt de huismus in de regio waar Huissen onder valt, nog relatief veel voor, (Sovon, 2011). In die zin heeft de kolonie wel uitwijkmogelijkheden, en is het ook extra gunstig dat er in de toekomst meer nestplaatsen terug komen.

Gierzwaluw

Er zijn 7 à 8 nesten van gierzwaluwen aangetroffen in het gehele plangebied, inclusief Fase 2, op basis van de telmethode beschreven in de soortenstandaard Gierzwaluw, december 2011, van Dienst Regelingen, ministerie van EL&I.

Onder begeleiding van een ecooloog zijn reeds in juni 2013 in totaal 23 dubbele kasten van het type Gierzwaluw/vleermuiskast 1 MF opgehangen in de directe omgeving van de te slopen gebouwen, aan gevels in omringende gebouwen direct onder de dakgoten, op voor de gierzwaluw geschikte plaatsen. Dit geeft voor de gierzwaluw in totaal 46 nieuwe nestmogelijkheden in de directe omgeving. (Zie Figuur 5.2, 5.4 en 5.5).

Volgens dezelfde soortenstandaard geldt een voor de instandhouding van de Gierzwaluw dat voor elk nest dat moet wijken, minimaal 5 nestmogelijkheden gecreëerd worden. In dit geval zou dat neerkomen op maximaal 40 nieuwe nestmogelijkheden. De op voorhand getroffen maatregel geeft 46 nieuwe nestmogelijkheden. Volgens de soortstandaard zou dit ruimschoots voldoende zijn, gezien de aantallen gevonden nesten van de gierzwaluw. Gierzwaluwen foerageren in de lucht, ze vangen daar insectjes. Het foerageergebied wordt op geen enkele wijze aangetast door deze ingreep.

Vleermuizen

Aanwezigheid

Opvallend was dat er rond de panden van Fase 1 relatief weinig vleermuizen waargenomen zijn, terwijl rond de gebouwen van Fase 2 regelmatig vleermuizen zijn waargenomen. Dit kan mogelijk al een effect zijn van de mitigerende maatregelen die genomen zijn. Hierbij zijn in de directe omgeving, aan de omringende huizen vleermuiskasten, gierzwaluwkasten en huismuskasten opgehangen. (Zie Figuur 5.2, 5.3, 5.4 en 5.5).

Het lijkt er op dat deze mitigerende maatregel effect heeft gehad. Rond de gebouwen van Fase 1 werden in de loop van de tijd steeds minder foeragerende vleermuizen aangetroffen, terwijl de foerageerdruk rond de gebouwen van Fase 2 toenam.

In het mitigatieplan is overigens onder andere een monitoring programma opgenomen, waarin de komende tijd gecontroleerd gaat worden of dit verschijnsel rondom het verplaatsen van de vleermuizen ook daadwerkelijk het geval is. In het komende jaar 2014, zal in mei en september een controle plaatsvinden van de nestkasten, inclusief de nestkasten van de huismus en de gierzwaluw. In de 4 jaren daaropvolgend zal elk jaar een maal, een nestkastcontrole plaatsvinden in mei-juni.

Vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gebruik kunnen maken van steeds dezelfde structuren om zich tussen hun verblijfplaatsen en foerageergebieden te verplaatsen. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag zijn dergelijke lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen en singels) beschermd, indien zij van wezenlijk belang zijn voor het functioneren en voortbestaan van populaties en wanneer alternatieve routes ontbreken.

Tijdens het onderzoek naar vleermuizen zijn enkele langs vliegende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers (maximaal twee tegelijk) vastgesteld, maar van een vliegroute is echter geen sprake. In stedelijk gebied kunnen vleermuizen zich bovendien overal verplaatsen door zich te oriënteren op de aanwezige bebouwing en groenstructuren.

Foerageergebieden

Tijdens het onderzoek naar vleermuizen is vastgesteld dat het plangebied door de gewone dwergvleermuis (maximaal 8 exemplaren) en laatvlieger (maximaal 1 exemplaar) wordt gebruikt als foerageergebied. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Dat is hier niet het geval. Bovendien is het plangebied naar verwachting ook in de nieuwe situatie geschikt als foerageergebied voor deze soorten. De bomenrijen in de Van Kleefstraat blijven staan, de gemeentelijke groenvoorzieningen blijven intact. Er blijft hierdoor voldoende foerageergebied aanwezig.

Vaste rust- en verblijfplaatsen

Er zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in het plangebied. Er zijn geen poepsporen gevonden, niet op de grond, en ook niet op muren. Er zijn geen kraamkolonies of paarplaatsen geconstateerd. Gezien deze resultaten is het zeer onwaarschijnlijk dat er winterverblijfplaatsen in de te slopen panden aanwezig zijn.

Er is om die reden geen sprake van aantasting van de functionaliteit vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen.

6. EFFECT OP GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING

Huismus

Voor de huismus geldt dat het natuurlijk verspreidingsgebied door deze ingreep niet kleiner wordt. Er worden in de toekomst blijvend meer nestmogelijkheden aangeboden dan wat er momenteel aan nesten aanwezig is in het plangebied. De nestkasten die nu als mitigerende maatregel op voorhand opgehangen zijn, worden in een later stadium, gefaseerd ingemetseld in de muren van de nieuw te bouwen huizen. De aanwezige populatie is groot, en het is geen geïsoleerde populatie. De hele buurt leent zich goed voor mussen. Volgens de soortenstandaard kunnen populaties groter dan 25 zichzelf in stand houden en er kan ook dispersie naar de omgeving plaatsvinden. Hier gaat het om een kolonie van 40 nesten in het plangebied, met ruime uitbreidingsmogelijkheden in de omgeving. Er worden geen grote hoeveelheden opgaand groen verwijderd. Er wordt gefaseerd gewerkt, zowel in ruimte als in tijd. In de komende 5 jaren is een monitoringprogramma voor beschermde soorten opgenomen, waarbij de mussenstand gemonitord wordt.

Er worden geen negatieve effecten verwacht op deze kolonie, mede door de mitigerende maatregelen en mede doordat de omgeving genoeg mogelijkheden biedt om de verandering op te vangen.

Gierzwaluw

Ook voor de gierzwaluw geldt dat het natuurlijk verspreidingsgebied door deze ingreep niet kleiner wordt. Ook hier worden in de toekomst blijvend meer nestmogelijkheden aangeboden dan wat er momenteel aan nesten aanwezig is in het plangebied. De nestkasten die nu als mitigerende maatregel op voorhand opgehangen zijn, worden in een later stadium, gefaseerd ingemetseld in de muren van de nieuw te bouwen huizen. Bij gierzwaluwen lijkt het dat broedsucces in nestkasten hoger is. In dat opzicht wordt de situatie voor de Gierzwaluw er beter op door de ingreep. Er zijn meer nestmogelijkheden, en de omstandigheden van de nesten zijn gunstiger. Er wordt gefaseerd gewerkt, zowel in ruimte als in tijd. In de komende 5 jaren is een monitoringprogramma voor beschermde soorten opgenomen, waarbij de gierzwaluwenstand gemonitord wordt.

Vleermuizen

Voor vleermuizen zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen aangetroffen. Er zijn op voorhand wel vleermuiskasten geplaatst, die in een later stadium een permanent karakter krijgen. Voor vleermuizen gaat de gunstige staat van instandhouding er uiteindelijk sterk vooruit, door de ingreep.

7. ONDERZOEK EN ONDERBOUW ALTERNATIEVEN, EIND-DATUM PROJECT

Alternatievenafweging

Locatie

De revitalisering van deze buurt is zeer plaatsgebonden. Alternatieve locaties zijn niet aan de orde.

Inrichting

Met de inrichting is op voorhand nagedacht over alternatieven. Door in juni 2013 reeds mitigerende maatregelen te nemen en te kiezen voor nestkasten die later ingebouwd kunnen worden, zijn situaties gecreëerd die gunstiger gaan worden voor de betreffende beschermde soorten. De huismus krijgt uiteindelijk door de ingreep meer nestmogelijkheid, en hetzelfde geldt voor de gierzwaluw. De vleermuizen, die achteraf geen kolonies in het plangebied bleken te hebben krijgen in de toekomst wel een aantal geschikte verblijfplaatsen. De aangeschafte nestkasten worden uiteindelijk wel ingemetseld.

Werkwijze

De werkwijze wordt aangepast aan de levenscyclus voor zowel de huismus als de gierzwaluw, en aan de vleermuizen.

De sloop zal plaatsvinden buiten de kwetsbare perioden, in twee fasen. De eerste fase woningen worden gesloopt buiten het broedseizoen (bij voorkeur oktober of november). De tweede fase wordt een jaar later gesloopt, wederom buiten het broedseizoen, nadat de nieuwbouw op de plaats van de eerste fase woningen gereed is. In dat stadium zijn in die nieuwbouw nestkasten van huismus, gierzwaluw en vleermuizen inmiddels ingebouwd.

In verband met de theoretische mogelijkheid op aanwezigheid van vleermuizen wordt minimaal een week voorafgaand aan de sloop maatregelen genomen. Dat houdt in dat er tochtgaten in de spouwmuren worden aangebracht. De sloop zal plaatsvinden onder begeleiding van een ecooloog.

Methode

Door de sloop in twee fasen uit te voeren en te spreiden over twee jaren, wordt voor de huismus en de gierzwaluw de verandering gefaseerd uitgevoerd, dit levert minder druk op de kolonies.

Einddatum project

Het project is in principe ene tweejarig project. Voor de sloop en herbouw fase 1 wordt een jaar gerekend en voor de sloop en herbouw van fase 2 nog eens een jaar. Zonder tegenslag is de geplande einddatum oktober 2015.

8. WETTELIJK BELANG

Maatschappelijk belang van de ingreep

De renovatie van de van Kleefstraat en de van Gelrestraat komt neer op een revitalisering van de wijk. Momenteel bestaat de wijk uit panden die niet aan de huidige eisen en standaarden voor leefbaarheid en milieu voldoen. Sloop en nieuwbouw is nodig om de leefbaarheid in de kern Huissen te kunnen waarborgen en om te kunnen voorzien in een duurzaam woningaanbod. Bovendien is in de huidige situatie sprake van een zeer onwenselijke en zelfs gevaarlijke situatie.

Op de initiatieflocatie is sprake van vandalisme: woningen worden beschadigd en vernield ondanks het aanwezige hekwerk. Doordat in de woningen asbest aanwezig is, is er een direct gevaar voor de volksgezondheid. De sloop van de woningen valt in die zin onder de volgende wettelijke belangen:

D: volksgezondheid of openbare veiligheid;

E: dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale en economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;

J: ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

9. CONCLUSIES EN ADVIES

Op basis van de resultaten van het aanvullend onderzoek wordt geen aantasting van vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en/of belangrijke foerageergebieden van vleermuizen verwacht. Het vroegtijdig nemen van de mitigerende maatregelen, heeft ervoor gezorgd dat voor de huismus en de gierzwaluw ruimschoots voldoende nestmogelijkheden zijn gecreëerd in de directe omgeving van het plangebied. De keuze van de nestkasten voor huismus, gierzwaluw en vleermuis, geeft mogelijkheden voor inbouw in de nieuw te bouwen woningen. Hierdoor zijn de mitigerende maatregelen uiteindelijk van permanente aard.

